

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРАВА**

Назва освітнього компонента <i>Нормативний/вибірковий</i>	Сімейне право вибірковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр Право
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025/непарний семестр / 2,3,4 курси
Викладач	
Профайл викладача	
Контактний тел.	
E-mail:	
Сторінка освітнього компонента на сайті центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=3391
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щопонеділка, згідно з графіком роботи кафедри права. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Сім'я є первинним та головним осередком суспільства. Сім'я, дитинство, материнство й батьківство охороняються державою, оскільки сім'я посідає центральне місце в житті кожної людини: із сім'ї починається її життя, в сім'ї воно триває та минає. У сім'ї складається безліч відносин між її членами як немайнового, так і майнового характеру. Більша частина цих відносин з огляду на їх особисто-приватний і досить специфічний характер не піддається правовому регулюванню.

Немайнові відносини, пов'язані з реєстрацією, встановленням походження та вихованням дітей, майнові відносини між подружжям, батьками та дітьми, відносини, пов'язані з улаштуванням дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, тощо потребують правового регулювання і регулюються саме нормами сімейного права. Сукупність цих норм і становить сімейне право України. Норми сімейного права у сукупності з доктриною становлять науку сімейного права, частина якої вивчається у вигляді навчальної дисципліни.

Предметом сімейного права є сукупність норм, які регулюють особисті немайнові та ті, що впливають з них, майнові відносини людей, які виникають на ґрунті шлюбу і сім'ї. Сімейне право містить ряд інститутів, які органічно пов'язані між собою загальними принципами і зумовлюється базисом суспільства. Вивчення освітнього компоненту «Сімейне право» ґрунтується на основі нормативних актів, наукових і навчальних літературних джерел, які розкривають сутність та особливості сімейно-правових взаємин.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета: метою вивчення освітнього компоненту «Сімейне право» є опанування здобувачами вищої освіти основними принципами, поняттями та інститутами сімейного права, знайомство з особливостями правового регулювання сімейних відносин, вироблення навичок опрацювання нормативного матеріалу, вирішення правових проблем під кутом зору сучасного українського законодавства, накопичення знань, що забезпечують повноцінне сприйняття сімейно-правових явищ; розширення обсягу уявлень про явища, що входять у сферу регулювання сімейного права.

Завдання: систематизоване закріплення здобувачами вищої освіти теоретичних знань про історію, принципи і положення науки сімейне право, навчити здобувачів вищої освіти правильному орієнтуванню в чинному сімейному законодавстві, ознайомити з практикою застосування сімейного законодавства судами України, а також розвинути у здобувачів вищої освіти уміння та навичок використання механізмів регулювання сімейних відносин. У результаті вивчення освітнього компоненту здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- діючі норми сімейного права про порядок, умови укладення та припинення шлюбу;
- права і обов'язки подружжя, батьків і дітей;
- аліментні зобов'язання членів сім'ї;
- форми влаштування дітей, що залишилися без батьківської опіки та ін.;
- практику застосування сімейного законодавства судами України, органами опіки і піклування;
- основні напрямки розвитку сімейного законодавства;

вміти:

- самостійно аналізувати і застосовувати норми сімейного права в процесі роботи за юридичною спеціальністю;

- самостійно розробляти проекти документів (договори, заяви тощо);
- вільно володіти поняттями і категоріями сімейного права.

бути здатним:

- розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі сімейного права України під час практичної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- застосувати набуті знання на практиці;
- аналізувати документи, розуміти їх правовий характер і значення.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (СК):

СК 9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК 15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК 17. Здатність до правничого мислення та вміння розв'язувати конкретні юридичні казуси, виявляти юридичні проблеми, обробляти факти у справі, відтворювати логічні і вдалі аргументи та робити обґрунтовані юридичні висновки.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

- ▶ ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- ▶ ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- ▶ ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
- ▶ ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
- ▶ ПРН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідн до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
- ▶ ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
- ▶ ПРН 23. Формулювати багатоваріантність розв'язання правових проблем (задач) у вирішенні практичних ситуацій.
- ▶ ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

- ▶ РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- ▶ РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
- ▶ РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
- ▶ РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
- ▶ РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
- ▶ РН 23. Формулювати багатоваріантність розв'язання правових проблем (задач) у вирішенні практичних ситуацій.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	30	14	76

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати періодичні контрольні завдання

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1.						
БЛОК 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СІМЕЙНОГО ПРАВА						

6	Тема 1. Вступ до сімейного права	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	2,3,4,5	відповіді на питання та завдання лекції та самостійної роботи	від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 2. Сімейні правовідносини. 1	Лекція (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	3,6,7,8,11		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 3. Укладення шлюбу 1	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	2,3,4,5		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	5,8,11,12		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)

12	Тема 5. Правовий режим майна подружжя.	Лекція (4 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	3,6,7,8,11		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 6. Правовідносини подружжя.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	2,3,4,5		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 7. Шлюбний договір.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	5,8,11,12		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)

БЛОК 2. ПРАВОВІДНОСИНИ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ, ОПІКА, ПІКЛУВАННЯ ТА УСИНОВЛЕННЯ

10	Тема 8. Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	3,6,7,8,11		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 9. Підстави виникнення правовідносин між батьками та дітьми. Особисті немайнові правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	2,3,4,5		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 10. Правовідносини між батьками та дітьми з приводу майна.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	2,3,4,5		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 11. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів з приводу утримання.	Лекція (2год.) Самостійна робота (4 год.)	2,3,4,5		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)

8	Тема 12. Усиновлення.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	2,3,4,5		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)
8	Тема 13. Опіка та піклування над дітьми. Патронат над дітьми	Лекція (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	5,8,11,12		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)
8	Тема 14. Сімейні правовідносини з іноземним елементом.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	5,8,11,12		від 2 до 5 балів поточного контролю	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)

7. 2 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Вступ до сімейного права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет сімейного права 2. Метод сімейного права 3. Основні засади (принципи) сімейного права.
Тема 2. Сімейні правовідносини	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види сімейних правовідносин. 2. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин. 3. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. 4. Захист сімейних прав та інтересів. 5. Строки у сімейному праві України.
Тема 3. Укладення шлюбу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття шлюбу та його правова природа 2. Умови укладення шлюбу 3. Порядок вступу до шлюбу. Державна реєстрація шлюбу та її правове значення 4. Недійсність шлюбу 5. Визнання шлюбу неукладеним..
Тема 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика особистих немайнових прав та обов'язків подружжя. 2. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя.
Тема 5. Правовий режим майна подружжя.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Майно, що є особистою приватною власністю дружини та чоловіка. 2. Право спільної сумісної власності подружжя..
Тема 6. Правовідносини подружжя	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика майнових правовідносин подружжя. 2. Правовий режим роздільного майна подружжя. 3. Правовий режим спільного майна подружжя
Тема 7. Шлюбний договір.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття шлюбного договору 2. Час укладання шлюбного договору 3. Сторони шлюбного договору.
Тема 8. Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та підстави припинення шлюбу. 2. Припинення шлюбу внаслідок його розірвання. 3. Правові наслідки розірвання шлюбу. 4. Режим окремого проживання подружжя.
Тема 9. Підстави виникнення правовідносин між батьками та дітьми. Особисті немайнові правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особисті немайнові права та обов'язки батьків і дітей. 2. Суб'єктивні сімейні права і обов'язки. 3. Загальна характеристика прав дітей і батьків. 4. Загальні правила визначення походження дитини. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають у шлюбі між собою

Тема 10. Правовідносини між батьками та дітьми з приводу майна.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика майнових правовідносин між батьками та дітьми. 2. Обов'язок батьків утримувати своїх дітей та його виконання. 3. Обов'язок повнолітніх дочки і сина утримувати своїх батьків та його виконання.
Тема 11. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів з приводу утримання.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особисті немайнові правовідносини інших членів сім'ї та родичів 2. Обов'язок по утриманню інших членів сім'ї та родичів
Тема 12. Усиновлення.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та сутність усиновлення. 2. Умови, порядок та правові наслідки усиновлення. 3. Таємниця усиновлення. 4. Визнання усиновлення недійсним..
Тема 13. Опіка та піклування над дітьми. Патронат над дітьми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та сутність усиновлення. 2. Умови, порядок та правові наслідки усиновлення. 3. Визнання усиновлення недійсним. 4. Патронат над дітьми.
Тема 14. Сімейні правовідносини з іноземним елементом.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні питання шлюбу і сім'ї в міжнародному співтоваристві. 2. Уніфікація сімейно-правових норм з іноземним елементом.

7.3 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема: Укладення шлюбу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки шлюбу. 2. Порядок і умови укладання і розірвання шлюбу. 3. Перешкоди о укладання шлюбу. 4. Розв'язання практичних задач
Тема: Особисті немайнові правовідносини подружжя	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рівність прав та обов'язків батьків щодо дитини. 2. Визначення прізвища та ім'я дитини. 3. Право дружини та чоловіка на особисту свободу. 4. Розв'язання практичних задач.
Тема: Правовий режим майна подружжя.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Право особистої приватної власності дружини та чоловіка 2. Право спільної сумісної власності подружжя 3. Розв'язання практичних задач
Тема: Шлюбний договір.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст шлюбного договору. 2. Розв'язання практичних задач
Тема: Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підстави припинення шлюбу. 2. Розірвання шлюбу. 3. Розв'язання практичних задач
Тема: Підстави виникнення правовідносин між батьками та дітьми. Особисті немайнові	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особисті немайнові права та обов'язки батьків і дітей. 2. Суб'єктивні сімейні права і обов'язки.

правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів	3. Загальна характеристика прав дітей і батьків. 4. Розв'язання практичних задач
Тема: Усиновлення.	1. Поняття усиновлення. 2. Особа яка може бути усиновленою. 3. Особи які можуть бути усиновлювачами 4. Розв'язання практичних задач

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Вступ до сімейного права	1. Поняття шлюбу. 2. Шлюбний вік. 3. Право на шлюб.
Тема 2. Сімейні правовідносини	1. Майнові та немайнові права подружжя . 2. Захист сімейних прав та інтересів. 3. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин
Тема 3. Укладення шлюбу	1. Державна реєстрація шлюбу. 2. Обмеження щодо укладання шлюбу..
Тема 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя	1. Зміст особистих немайнових прав та обов'язків подружжя 2. Інші особисті немайнові права подружжя
Тема 5. Правовий режим майна подружжя.	1. Поділ спільного майна подружжя 2. Договірний режим майна подружжя
Тема 6. Правовідносини подружжя	1. Обов'язок повнолітніх дочки, сина утримувати батьків та його виконання.. 2. Особисті немайнові права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів. 3. Поділ спільного майна подружжя
Тема 7. Шлюбний договір.	1. Відповідальність учасників шлюбного договору за невиконання або не належне виконання шлюбного договору
Тема 8. Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу	1. Правові наслідки припинення шлюбу. 2. Режим окремого проживання подружжя. 3. Розірвання шлюбу в органах державної реєстрації актів цивільного стану та в суді
Тема 9. Підстави виникнення правовідносин між батьками та дітьми. Особисті немайнові правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів	1. Підстави виникнення між подружжям обов'язків з утримання 2. Право на утримання після розірвання шлюбу
Тема 10. Правовідносини між батьками та дітьми з приводу майна.	1. Особливості та зміст особистих немайнових прав та обов'язків батьків і дітей

Тема 11. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів з приводу утримання.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Майнові правовідносини інших членів сім'ї та родичів. 2. Загальна характеристика аліментних зобов'язань
Тема 12. Усиновлення.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скасування усиновлення. 2. Позбавлення усиновлювача батьківських прав. 3. Особливості усиновлення дітей громадянами України, які проживають за її межами, та іноземцями
Тема 13. Опіка та піклування над дітьми. Патронат над дітьми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скасування усиновлення. 2. Позбавлення усиновлювача батьківських прав. 3. Визнання усиновлення недійсним
Тема 14. Сімейні правовідносини з іноземним елементом.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правове регулювання шлюбних відносин за участю іноземних громадян. 2. Правове регулювання відносин між членами сім'ї за участю іноземних громадян..

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Види контролю: поточний, періодичний, підсумковий (семестровий). Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (перший та другий періодичний контроль (контрольні роботи));
- тестовий контроль;
- практична перевірка під час практичних занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо)
- підсумковий (семестровий) – екзамен.

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перший та другий періодичний контроль).

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Перша контрольна робота включає питання з тем Блоку 1. друга контрольна робота - Блок 2.

Залік включає тестові завдання з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю періодична контрольна робота, екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу здійснюється згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького №34/01-05 від 28. 10.2019 р.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових

відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.
10 тестових завдань по 3 бали – 30 балів.

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковий контроль з освітнього компоненту «Сімейне право» відбувається у формі тесту.

Тест включає завдання з усіх тем освітнього компоненту. Максимальна кількість балів 100.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Апопій І.В. Сімейне право України: навчальний посібник: 2-гу видання перероблене та доповнене. – Київ: Центр учбової літератури, 2011. – 360 с.
2. Дякович М.М. Сімейне право : навчальний посібник / М.М. Дякович. – Київ: Правова єдність, 2009. – 512 с.
3. Лепех С.М. Сімейне право України : навчальний посібник / С.М. Лепех. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 318 с.
4. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України. / За ред. Ю.С. Червоного. - К.: Істина, 2003. - 464 с.

5. Нечаева А.М. Семейное право. Курс лекций. - М.: Юристъ, 1998. - 336 с.
6. Ромовська З.В. Українське сімейне право: підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / З.В. Ромовська. – К.: Правова єдність, 2009. – 500 с.
7. Сімейне право України (у схемах): Навч. посібник. - К.: Атіка, 2005. - 160 с.
8. Сімейне право України: Підручник / За заг. Ред. В.П. Мироненко. – К.: Правова єдність, 2008. - 477с.
9. Сімейне право України: Підручник / Л.М. Баранова, В.І. Борисова, І.В. Жилінкова та ін.; За заг. ред. В.І. Борисової та І.В. Жилінкової. - К.: Юрінком Інтер, 2004. - 264 с.
10. Сімейне право України: Підручник/ За ред. Гопанчука В.С. - К.: Істина, 2002. - 304 с.
11. Сімейне право України: Підручник/ За ред. Ю.С. Червоного. - К.: Істина, 2004. - 400 с.
12. Сімейний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. Фурси С.Я. – К.: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2008. – 1248 с.
13. Сімейний кодекс України. Науково-практичний коментар / За ред. І.В. Жилінкової. – Х.: Ксилон, 2008. – 855 с. – 2009. – № 11.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Афанасьєва Л.В. Проблеми законодавчого визначення оптимального розміру аліментів на неповнолітніх дітей / Л.В. Афанасьєва // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України. – 2001. – № 1.3.
2. Бикова О.Ю. Інститут заручин за Сімейним кодексом України / Молодь у юридичній науці: зб. тез доповідей Міжнар. наук. конф. [«Другі осінні юридичні читання»] / О.Ю. Бикова. – Хмельницький: Вид-во ХІУП, 2003.
3. Васильківська І. Сімейне виховання: правовий аспект проблеми / І. Васильківська // Право України. – 1998. – № 6.
4. Ватрас В. Суб'єктний склад правовідносин щодо імплантації ембріона дитини жінці із генетичного матеріалу подружжя / В. Ватрас // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали ІХ регіональної наук.-практ. конф. (13–14 лютого 2003 р.). – Львів: Юрид. ф-т ЛНУ ім. Івана Франка, 2003.
5. Ватрас В. Правова природа таємниці усиновлення / В. Ватрас // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2002. – Спецвипуск.
6. Глиняна К.М. Правове регулювання розлучення за сімейним законодавством України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / К.М. Глиняна. – Одеса, 2006. – 20 с.
7. Гопанчук В.С. Позбавлення батьківських прав: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / В.С. Гопанчук. – К., 1991. – 19 с.
8. 27. Гузь Л.Е. Гражданско-правовая защита судом прав и интересов несовершеннолетних / Л.Е. Гузь. – Харьков: Харьков юридический, 2004. – Кн. 1 – 436 с.
9. Гурська Т. Охорона здоров'я і репродуктивні права жінок (цивільно-правовий аспект) / Т. Гурська // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 2.

10. Гурська Т. Право жінок на охорону репродуктивного здоров'я / Т. Гурська // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2002. – № 2.

11. Гусак П. Моральні та правові аспекти допоміжних репродуктивних технологій / П. Гусак // Вісник Інституту родини і подружнього життя Львівської Богословської Академії. –2001. – № 2.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

Пошукові правові системи

<http://zakon.rada.gov.ua/> - Офіційна сторінка Верховної Ради України;

<http://nau.kiev.ua> – сторінка пошукової правової системи «НАУ»;

<http://www.ligazakon.ua/pract> – Пошукова правова система

<http://zakon.nau.ua/> – Пошукова правова система

<http://www.kmu.gov.ua> – інформаційний портал органів державної виконавчої влади;

<http://www.eur-lex.eu> – інформація з права Європейської Спільноти.

<http://www.uapravo.net/> – Законодавство України

Бібліотеки

<http://www.nbu.gov.ua/portal/> – Національна бібліотека ім. Вернадського;

<http://www.rada.kiev.ua/LIBRARY/index.htm> - Бібліотека Парламенту України;

<http://library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича;

<http://library.tup.km.ua/> - Бібліотека Хмельницького національного університету;

<http://www.loc.gov> – Бібліотека Конгресу США;

<http://www.ekniga.com.ua/> - «Екнига» - пошукова система літератури

<http://library.cepbic.com/> - Правнича бібліотека

<http://pravo.biz.ua/> - Правнича бібліотека

<http://chitalka.info/pravoznavstvo.html> - Бібліотека правничої літератури

<http://pravoznavec.com.ua/> - Електронна бібліотека правничої літератури

<http://www.vuzlib.net/> - Економіко-правова бібліотека

<http://www.lib.ua-ru.net/> - Бібліотека СНД

<http://libr.org.ua/> - Електронна бібліотека

<http://biblioteka.in.ua/> - Онлайн бібліотека

<http://litopys.org.ua/> - Бібліотека давньоукраїнських літописів

